Asiantuntijalausunto - MMM:

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi maaperän seurannasta ja kestokyvystä (maaperän seurantaa koskeva laki)

Ympäristövaliokunta, tiistai 24.10 kello 10.00

Jaakko Nippala, Karoliina Pietiläinen

Yleistä

- Maa- ja metsätalousministeriö yhtyy valtioneuvoston kantaan. Toimiva ja terve maaperä on edellytys ihmisten hyvinvoinnille, ruokaturvalle sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestävälle käytölle ja siihen perustuvalle elinkeinotoiminnalle.
- Maaperän terveyteen liittyvä lainsäädäntöehdotus koskettaa laajasti ministeriön hallinnonalaa ja sen toimeenpano tulee edellyttämään merkittävää lisäresursointia. -> **Kustannustehokkuus tärkeää.**
- EU:n ympäristösääntely maa- ja metsätaloussektoreilla on kasvamassa merkittävästi.
  - Direktiiviehdotuksessa laaja seurantakehikko ja periaatteet maaperän kestävän käytön edistämiseksi.
- Jäsenvaltioiden olosuhteet vaihtelevat maaperän ominaisuuksien, heikentymisprosessien sekä rajat ylittävien vaikutusten osalta.

Ehdotettu seuranta ja maaperän tilan arviointi

- Kustannustehokkuus ehdotetun seurannan osalta toteutuu parhaiten mahdollistamalla jäsenvaltioiden laaja liikkumavara ja harkintavalta.
  - Seurantaan liittyvän näytteenoton suunnittelun, kriteerien sekä indikaattorien osalta tulisi myös jatkossa pystyä hyödyntämään jo käytössä olevia menetelmiä, seurantoja sekä aikasarjoja.
  - Esimerkiksi monet olemassa olevista seurannoista toteutetaan 10 vuoden välein, sillä muutokset maaperässä ovat hitaita.
  - Suomessa ei ole tällä hetkellä toistuvaa ja järjestelmällistä metsien maaperän seurantaa. Kaikkia ehdotettuja muuttujia ei metsämaalla ole tarkoituksenmukaista seurata.
- Varauksellinen suhtautuminen ehdotettuun tapaan määritellä terve maaperä perustuen yhdenkin raja-arvon alittamiseen.

Maaperän kestävän käytön edistäminen

- Keskeisimmät keinot tavoitteen edistämiseen maa- ja metsätaloudessa sisältyvät EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) sekä kansallisen metsäpolitiikan toteutukseen.
- Maaperän kestävän käytön periaatteet on esitetty direktiivin liitteessä III.
  - Maaperän kestävän käytön periaatteet perustuvat pitkälti YMP:n ehdollisuuden vaatimuksiin ja niitä voidaan edistää myös viljelijälle vapaaehtoisen ekojärjestelmän ja ympäristökorvausjärjestelmän mukaisin toimin.
  - Suomessa metsänhoidon toimenpiteiden vaikutuksia maaperään on huomioitu metsälaissa, metsänhoidon suosituksissa, metsäsertifikaattijärjestelmissä ja organisaatioiden ohjeistuksissa erityisesti puuntuotannon ja puuston kasvun turvaamisen näkökulmasta.
- Kestävän käytön periaatteet tulee nähdä esimerkinomaisena listauksena, jotta niiden soveltaminen ja ristikkäisten vaikutusten huomioiminen käytännön toiminnassa on mahdollista.
- Neuvottelujen edetessä tulee arvioida, millaista ja kuinka pitkälle menevää tulevaisuudessa annettava liitteiden mukainen sääntely olisi ja millaisia vaikutuksia sillä olisi erityisesti metsäpolitiikan kansallisen päätäntävallan näkökulmasta.
  - Kestävän maaperänhoidon periaatteiden sisällön selkeyttäminen ja muotoilu siten, että säännökset eivät kavenna jäsenvaltioiden päätösvaltaa metsäpolitiikassa.
  - Varauksellinen suhtautuminen ehdotettuun säädösvallan siirtoon erityisesti liitteiden II ja III osalta.
  - Riittävä asiantuntemus jäsenvaltioiden eri olosuhteista sekä maankäyttömuotojen eroista tulee turvata delegoitujen asetusten ja toimeenpanoasetusten valmistelussa sekä direktiivissä ehdotetun komitean työssä.

Muuta:

- Tärkeää, että pilaantuneiden alueiden tunnistuksessa ja kartoituksessa sekä kunnostuksessa edistytään. Toimien kehittämisessä on tarve säilyttää riittävä kansallinen joustovara.
- Direktiiviehdotuksen yhteydessä ei tule rajoittaa tai linjata eri rahoitusinstrumenttien käyttöä eikä ennakoida EU:n seuraavan monivuotisen rahoituskehyksen ratkaisuja, joista päätetään jäsenvaltioiden yksimielisellä päätöksellä.
- Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä, että EU:n tutkimuksen sekä kansallisia resursseja kohdennetaan jatkossakin maaperäkysymyksiin.

Kiitos!